

Roman Bogusław Sieroń

Instytut Teologiczny im. bł. Wincentego Kadłubka w Sandomierzu,
Sandomierz, Polska

**U ŹRÓDEŁ PEDAGOGIKI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ – KSIĘDZA PSALMÓW
JAKO KLUCZ FRAZEOLOGII JĘZYKA POLSKIEGO
AT THE SOURCES OF CHRISTIAN PEDAGOGY – THE BOOK OF PSALMS
AS A KEY PHRASEOLOGY OF THE POLISH LANGUAGE**

Księga Psalmów należy do niezwykle oryginalnych ksiąg Biblii. Obejmuje aż 150 utworów i należy do utworów mądrościowych o zabarwieniu poetyckim. Psalmi są modlitwą wieków tak dla Żydów jak i chrześcijan. Przez wieki były natchnieniem teologów, mistyków, artystów. Niniejszy artykuł, kontynuujący rozpoczęty cykl badawczy starotestamentalnych źródeł pedagogiki biblijnej podejmuje i ukazuje wymiar pedagogiczny Księgi Psalmów. Autor koncentruje się na wpływie biblijnych Psalmów na frazeologię języka polskiego i podaje odpowiednie przykłady (wymiar lingwistyczno-kulturowy).

Słowa kluczowe: *Język polski, wymiar lingwistyczno-kulturowy, Pedagogika biblijna, Psalmi, frazeologia.*

The book of Psalms is one of the most original books of the Bible. It includes as many as 150 songs and is considered as one of the poetically coloured wisdom pieces. The Psalms are the prayer of the centuries for both Jews and Christians. For centuries, they have inspired theologians, mystics and artists. This article, continuing the started research cycle of the Old Testament sources of biblical pedagogy, takes up the pedagogical dimension of the Book of Psalms. The author focuses on the influence of the biblical Psalms on the phraseology of the Polish language and provides appropriate examples (in linguistic and cultural dimensions).

Keywords: *Polish language, linguistic and cultural dimension, Biblical pedagogy, Psalms, phraseology.*

Wstęp. Niniejszy artykuł, kontynuujący rozpoczęty cykl badawczy starotestamentalnych źródeł pedagogiki biblijnej podejmuje temat wymiaru pedagogicznego Księgi Psalmów¹. Autor skoncentruje się na wpływie biblijnych Psalmów na frazeologię języka polskiego i podaje odpowiednie przykłady (wymiar lingwistyczno-kulturowy).

Psalmi odegrały szczególną rolę w życiu Izraela, będąc codzienną modlitwą. Podobną rolę odegrały w chrześcijaństwie, stając się elementem powszechnej modlitwy Kościoła zarówno w *Liturgii godzin (Brewiarzu)*, jak i liturgii mszalnej i muzyce kościelnej. Psalmi stały się również elementem pobożności, stanowiąc podstawę wielu polskich pieśni kościelnych np. pieśń *Kto się w opiekę* to Psalm 91 w przekładzie Jana Kochanowskiego, nestora literatury i poezji polskiej (1530-1584). Również nazwa *psalm* została przyjęta dla oznaczenia wielu utworów np. *Psalmi przyszłości* Zygmunta

¹Autor zbadał już w kluczu pedagogiki biblijnej starotestamentalną Pieśń nad pieśniami oraz Księgę Hioba; zob. R.B. Sieroń, *Od eros do agape. Pedagogia miłości w starotestamentalnej Pieśni nad pieśniami w świetle badań interdyscyplinarnych*, „Społeczeństwo i Rodzina. Stalowowolskie Studia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II”, nr 43 (2/2015), kwiecień – maj – czerwiec 2015 r., s. 7-26; tenże, *Pedagogia cierpienia Księgi Hioba w świetle badań interdyscyplinarnych*, „Społeczeństwo i Rodzina” nr 56 (3/2018), lipiec wrzesień 2018, s. 30-53. Pomogła w tym kwerenda badawcza przeprowadzona w maju 2015 r. w Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie.

Kraśińskiego (1812-1859). We wszystkich językach istnieją liczne przekłady Psalmów, często tworzone przez największych poetów. W literaturze polskiej spotykamy przekłady psalmów m.in. Jana Kochanowskiego z wybitną muzyką renesansowego muzyka Mikołaja Gomółki z Sandomierza, Franciszka Karpińskiego (1741-1825), Leopolda Staffa (1878-1957), Czesława Miłozza (1911-2004). Nie dziwi więc, że Psalmy zostały nazwane przez znaną polską znawczynię antyku i Biblii Annę Świderkową – modlitwą wieków².

„Historia oddziaływania Psalmów jest bardzo bogata i obejmuje muzykę, świadectwa cennych rękopisów oraz literaturę. Według R.M. Rilkego Psalmy są «jedną z niewielu ksiąg, w których człowiek całkowicie się odnajduje, jeśli jest nieuporządkowany, strapiony i wewnętrznie rozstrojony» (Listy do wydawcy). Dla N. Sachs Dawid «jako ojciec poetów wybudował w Psalmach nocne przytułki dla ran z podróży». Ponieważ w Psalmach «można powiedzieć wszystko, naprawdę wszystko, jeśli mówi się tylko Bogu» (E. Zenger), dlatego pozostają one «księgą nieskazitelnej duchowości» (E. Levinas)»³.

Słowo „psalm” pochodzi od greckiego *psalterion* (harfa/lutnia) – nazwy instrumentu, przy którego akompaniamencie śpiewano pieśni (heb. *mizmor*). Określenie pieśń to częsty nagłówek psalmów w Biblii Hebrajskiej. Tytuł Księgi Psalmów w języku hebrajskim „hymny” (*Tehillim*) pojawia się już w Qumran w I wieku przed Chr. I prawdopodobnie reinterpretuje wcześniejszą nazwę „modlitwy” (*tefillot*: Ps 72,20).

„Nazwa hebrajska Psalmów nie odpowiada treściowo nazwie łacińskiej. Hebrajski termin *tehillim* oznacza pieśni pochwalne, hymny, natomiast greckie *psalmoi* łacińskie *psalmi* oznaczają utwory na instrumenty strunowe, pieśni przy wtórze takich instrumentów. Często używana w łacinie nazwa dodała z greckiego imię autora: *Psalterium Davidicum* (Psałterz Dawida, a u Kochanowskiego Psałterz Dawidowy). Psalmy były śpiewane przy wtórze muzyki i akompaniamencie instrumentów muzycznych oraz połączone z tańcem (2 Sm 6,13n.)”⁴.

Historia Psalmów, jak i większość ksiąg Biblii hebrajskiej jest złożona. Znany nam zbiór stu pięćdziesięciu psalmów nie powstał od razu i nie jest dziełem jednego autora i jednego czasu. „Księga ta w obecnej postaci powstała dość późno, choć zapewne jeszcze przed końcem III wieku przed Chr., w czasie, kiedy to wszystkie zebrane w niej psalmy służyły uświetnieniu liturgii w odbudowanej po wygnaniu Świątyni Jerozolimskiej. Bardzo dziś trudno rozstrzygnąć, które z tych pieśni miały od początku charakter kultowy i były niejako głosem modlącej się wspólnoty, które zaś powstawały jako modlitwy indywidualne”⁵.

Budowa Księgi Psalmów obejmuje 150 utworów z własną strukturą, dynamiką i wspólną linią kompozycyjną. Istnieją psalmy powiązane ze sobą (Ps 105/106 i 111/112), a także psalmy, które łączy charakterystyczne cechy (Psalmy Dawida, w których dominują skargi i prośby; Psalmy Asafa uwypuklające teologię historii; Psalmy Korachitów, ześrodkowane wokół teologii Syjonu; Psalmy królowania Boga Jahwe;

² A. Świderkowa, *Biblia a człowiek współczesny*, Kraków 2005, s. 145. Najważniejsze, współczesne katolickie komentarze do Księgi Psalmów to m.in.: G. Ravasi, *Il libro dei Salmi*, 3 voll., Bologna 1981-1984; P.C. Craigie, *Psalms 1-50*, M.E. Tate, *Psalms 51-100*, L.C. Allen, *Psalms 101-150* (Word Biblical Commentary 19-20-21), Waco Tex. 1983-1990; L. Alonso-Schökel, C. Carniti, *I Salmi*, 2 voll., Roma 1992-1993; T. Lorenzin, *I Salmi*, Milano 2000.

³J. Marböck, hasło: *Księga Psalmów* (w:) *Nowy Leksykon Biblijny*, red. F. Kogler i in., Kielce 2011, s. 396-399.

⁴ M. Starowieyski, *Tradycje biblijne*, Kraków 2015, s. 233; por. D. Scaiola, *Libro dei Salmi* (w:) A. Bonora e coll., *Libri sapienziali e altri scritti*, Leumann-Torino 1997, s. 117-133; G. Perego, *ABC per la lettura della Bibbia*, Cinisello Balsamo 2004, s. 29-30.

⁵ A. Świderkowa, *Prawie wszystko o Biblii*, Warszawa 2015, s. 180.

Psalmi pielgrzymkowe. Do tego dochodzą jako główne filary Psalmi królewskie (2; 72; 89; 101; 110 oraz ramy zbioru: Ps 1-2 oraz 146-150).

Psalmi są numerowane odmiennie w Biblii Hebrajskiej, tłumaczeniu greckim – Septuagincie i wersji łacińskiej – Wulgacie. Od Psalmu 1 do 9 numeracja jest jednakowa, od 10 do 113 numeracja hebrajska wyższa o 1. Psalmi 114-115 odpowiadają greckiemu Ps 113. W Ps 116 numeracja hebrajska odpowiada greckim psalmom 114 i 115. W Psalmach 117-146 numeracja hebrajska również jest wyższa o 1. W Ps 147 numeracja hebrajska odpowiada greckim psalmom 146 i 147. Zaś w Psalmach 148-150 numeracja jest jednakowa⁶.

Psalmi stanowiły powszechny tekst modlitewny tak chrześcijaństwa jak i judaizmu. Dlatego powstała bogata literatura z nimi związana, zarówno żydowska jak i chrześcijańska. Psalmi – co podkreśla polski badacz Marek Starowieyski⁷ – stanowiły ważny element żydowskich nabożeństw synagogałnych, podobnie zresztą jak i liturgii chrześcijańskiej, szczególnie Breviarza (liturgii godzin). Psalmi ponadto stały się punktem wyjścia dla chrześcijańskiej hymnologii i wywarły wpływ na powstanie pochwał Allacha w Koranie. W szczególności sposób wywarły wpływ na hymnodę protestancką (*Hymny Marcina Lutera* z XVI w.).

Kościół pierwotny na wzór Jezusa Chrystusa oparł swoją praktykę modlitewną na żydowskiej tradycji i sprzeciwiając się tendencjom heretycko-gnostyckim (Marcjon), już około 200 r. po Chr. wykorzystywał Psalmi Dawidowe, aby bronić prawdziwego człowieczeństwa Jezusa. Świadectwem pobożności opartej na Psalmach, stanowiącym aż do dnia dzisiejszego obiekt rozważań, jest piękny list Atanazego Wielkiego z IV wieku po Chr., skierowany do Marcellinusa, traktujący o modlitwie psalmami, w którym stwierdza się, że w psalmach można odnaleźć całe Pismo Święte, a Psalterz jest zwierciadłem duszy. Pierwszym szczytowym punktem pobożności opartej na psalmach są bez wątpienia „Objaśnienia Psalmów” św. Augustyna (*Enarrationes in Psalmos*). Biskup Hippony, zmarły w 420 r. właśnie w Księdze Psalmów nieustannie odnajduje historię swojego nawrócenia na chrześcijaństwo. Psalterz kształtuje także życie codzienne oraz strukturę modlitwy w zakonach chrześcijańskich⁸.

Spośród 150 Psalmów na uwagę nauk humanistycznych (pedagogika) zasługują szczególnie pouczające, zwane dydaktycznymi lub mądrościowymi. Ich teksty wyrażają powszechne doświadczenia związane z ludzkim losem. Mówią o szczęściu pobożnych i losie bezbożnych (1; 37; 73; 91; 112; 128), o błogosławieństwie Bożym w działaniach człowieka (127), o zgodzie w rodzinie (133), o zarozumiałości bogatych (49), chwałą przykazania Boże (19), zawierają pouczającą reminiscencję z historii Izraela (78)⁹.

Psalmi – co wyróżnia je spośród innych ksiąg Biblii – są w powszechnym użytku. Mogą „konkurować” jedynie z Ewangelią. Psalmi są codziennością dla kapłanów, mnichów i mniszek poprzez brewiarz; są popularne wśród ludu przez liturgię i brewiarz dla świeckich oraz pieśni religijne – przeróbki i parafrazy psalmów. W języku polskim, ocalonym w dużej mierze przez pierwszy poważny polski przekład Biblii – tłumaczenie jezuita ks. Jakuba Wujka z 1599 r. można odnaleźć wiele frazeologizmów zaczerpniętych z Księgi Psalmów (porządek chronologiczny)¹⁰:

⁶ Hasło: *Księga Psalmów* (w:) *Nowy Leksykon Biblijny*, s. 399.

⁷ M. Starowieyski, *Tradycje biblijne*, s. 237.

⁸ Hasło: *Księga Psalmów* (w:) *Nowy Leksykon Biblijny*, s. 399.

⁹ Zob. T. Lorenzin, *I Salmi*, s. 31-32; H. Schmoldt, *Wprowadzenie do Starego Testamentu*, tłum. T. Mieszkowski, Warszawa 2005, s. 212.

¹⁰M. Starowieyski, *Tradycje biblijne*, s. 239-240.

1. Łacińskie wezwanie liturgiczne w odniesieniu do zmarłych *requiescat in pace* – niech odpoczywa w spokoju (R.I.P.) pochodzi z Ps 4,9.

2. *Strzec jak źrenicy oka* – Ps 17,8; Pwt 3,10; Prz 7,2; Syr 17,21; Za 2,12. Dbać o kogoś szczególnie. Częsty zwrot w literaturze polskiej: Henryk Sienkiewicz, Wacław Sieroszewski.

3. *Pan da siłę swojemu ludowi. Pan da swojemu ludowi błogosławieństwo pokoju* (Ps 29 [28], 11), przekład Czesława Miłosza – napis na pomniku poległych Stoczniowców Gdańskich w 1970 r. zaproponowany przez Miłosza.

4. *Miserere* to łaciński początek Psalmu 50 (51) – *Zmiłuj się nade mną Boże w laskowości Twojej*. Zwrot rozpaczy, z którego woła się o zmiłowanie. W Septuagincie – *Eleeson me, o Theos* stąd *Kyrie eleison*, zwrot użyty podczas Mszy św. Poeta Krzysztof Kamil Baczyński napisał wiersz *Miserere*. Muzykę do tego psalmu komponowali m.in. Gesualdo de Venosa czy Krzysztof Penderecki. Z Psalmu 50 (51) pochodzi wiersz: *Pokrop mnie hyzopem, a stanę się czysty, obmyj mnie, a nad śnieg wybieleję* (w. 9), od którego pochodzi łacińska pieśń liturgiczna na obrzęd pokropienia wodą: *Asperges me*. To również tytuł dramatu Stefana Żeromskiego z 1919 r. *Ponad śnieg bielszym się stanę*.

5. *Przychodzą na mnie strach i drzenie* (Ps 55 [54], 7). Stąd tytuł dzieła Sorena Kierkegaarda *Bojaźń i drzenie*. Z tego samego Psalmu pochodzi początek Pieśni Pierwszej 10.7 Jana Kochanowskiego: *Gdybym miał skrzydła jak gołąb, to bym uleciał i spoczął*

6. *Padół płaczu (łez)* – Ps 83 (84), 7. Tłumaczenie według Wulgaty: *in valle lacrimarum* (hebr. padół ziemski). Stąd polski przekład *padół płaczu* i inna wersja *padół ziemski*. Zwrot ten ze starej antyfony z X w. *Salve Regina* przeszedł do pieśni religijnych: „Z tej biednej ziemi, z tej łez doliny” i jako popularny zwrot oznaczający smutny ziemski los.

7. *Ślesz swego ducha i odnawiasz oblicze ziemi* (Ps 104 [103], 30). Parafrazę tych słów dał św. Jan Paweł II w zakończeniu przemówienia na Placu Zwycięstwa w Warszawie 2 czerwca 1979 r.: *Niech zstąpi Duch Twój! Niech zstąpi Duch Twój! I odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!*

8. *Gdzie wschodzi słońce i kędy zapada* (Ps 113 [112], 3) to tytuł zbioru poezji polskiego noblisty Czesława Miłosza. Psalm ten był natchnieniem dla wielu kompozytorów: Orlando di Lasso, Pierluigi da Palestrina, Mikołaj Gomółka.

9. *De profundis* - początek Ps 130 [129], 1 – *Z głębokości wołam do Ciebie Panie*. Podobne znaczenie: z głębokości ponizenia, rozpaczy, bólu... Tytuły wierszy poetów np. Marka Skwarcickiego *Z sinej głębokości opuszczenia mego*; tytuł opowiadań Zofii Kossak-Szczuckiej z czasów II wojny światowej.

10. *Super flumina – nad rzekami Babilonu siedzieliśmy...* to początek Psalmu 136. Psalm ten przybierał różne znaczenia. Popularne w Polsce, szczególnie w XIX w., wygnanie babilońskie było utożsamiane z wygnaniem Polaków na Wielkiej Emigracji. Św. Jan od Krzyża interpretuje go w sensie mistycznym. Nestor literatury ukraińskiej Iwan Franko stosuje go do sytuacji Ukraińców w XIX w

Zakończenie. Biblia jest księgą najczęściej tłumaczoną na świecie i najczęściej czytaną. Jest świętą tak dla Żydów (Stary Testament – Biblia Hebrajska) jak chrześcijan (Stary Testament – Nowy Testament). Biblia jest źródłem wiary, moralności, księgą modlitwy i medytacji, natchnieniem mistyki. Z punktu widzenia jej zawartości teologicznej badają ją bibliści, jest wykładana jako przedmiot katechezy, używana w liturgii, objaśniana w szkołach, uniwersytetach i z ambony.

Biblia jest także dziełem historycznym. Stary Testament pokazuje dzieje formowania się plemion żydowskich w naród Izraela, historię obyczajów i prawa. Nowy Testament jest też fundamentalnym źródłem dla poznania osoby Jezusa Chrystusa i pierwszych wieków chrześcijaństwa. Biblia jest również wielkim dziełem artystycznym. Można więc patrzeć na nią okiem filologa – badacza języka i literaturoznawcy. Językoznawca będzie badał język hebrajski i aramejski Starego Testamentu, biblijną grekę Nowego Przymierza, ich ewolucje i przemiany. Literaturoznawca będzie analizował gatunki literackie w świetle literatur współczesnych, badał środki artystyczne, styl, język poetycki. Można również patrzeć na Biblię jako na dzieło, które wywarło wielki wpływ na różne kategorie życia społecznego (rozwój prawa, instytucji społecznych, wpływ na kulturę).

Księga Psalmów jest nietypową spośród innych ksiąg biblijnych. Obejmuje aż 150 utworów, tworzących zbiór „małej Biblii”. Należy do ksiąg mądrościowych o zabarwieniu poetyckim. Psalterz staje się codzienną modlitwą ludu Bożego. Przez wieki był natchnieniem teologów, mistyków, artystów. Psalmi oddają w sposób doskonały całą skalę ludzkich przeżyć: radości, wdzięczności, gniewu, żalu, przygnębienia i depresji. Są utworami głęboko religijnymi. Te wszystkie odczucia odnoszą i łączą z Bogiem, jako Stwórcą całego świata, dawcą dobra, którego wielbią za piękno i dobro a przepraszają za grzech.

Pierwszy Kongres polskiego Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II, który odbył się w październiku 2011 r. w Warszawie, obradował pod znaczącym hasłem: „Biblia kodem kulturowym Europy”. Rzeczywiście, bez znajomości Pisma Świętego nie rozpoznamy języka kultury europejskiej. Kształtowały ją grecka filozofia, rzymskie prawo i chrześcijański *ethos*. Biblia, na co wskazuje powyższe przedłożenie jest również swoistą matrycą kultury polskiej, a szczególnie języka, literatury, sztuki.

BIBLIOGRAFIA

- Alonso-Schökel L., Carniti C., *I Salmi*, 2 voll. (Commenti Biblici), Borla, Roma 1992-1993.
- Bonora A. e coll., *Libri sapienziali e altri scritti*, LOGOS Corso di Studi Biblici 4, Elle Di Ci, Leumann-Torino 1997.
- Burdziej B., *Super flumina Babylonis. Psalm 136 (137) w literaturze polskiej XIX i XX w.*, Toruń 1999.
- Craigie P.C., *Psalms 1-50*; Tate M.E., *Psalms 51-100*; Allen L.C., *Psalms 101-150* (Word Biblical Commentary 19, 20, 21), Word Books, Waco Tex. 1983-1990.
- Harrington W. J., *Klucz do Biblii*, przełożył J. Marzęcki, PAX, Warszawa 2002.
- Lorenzin T., *I Salmi. Nuova versione, introduzione i commento*, Paoline, Milano 2000.
- Perego G., *ABC per la lettura della Bibbia. Piccolo Vademecum introduttivo*, San Paolo, Cinisello Balsamo (Milano) 2004.
- Pikor W., *Czytamy Stary Testament. Ćwiczenia do wykładów z biblistyki*, Jedność, Kielce 2007.
- Ravasi G., *Il libro dei Salmi*, 3 voll., Dehoniane, Bologna 1981-1984.
- Sarna N. M., *On the Book of Psalms*, Schocken Books, New York 1993.
- Schmoltdt H., *Wprowadzenie do Starego Testamentu*, tłum. T. Mieszkowski, VERBINUM, Warszawa 2005.
- Sieroń R.B., *Od eros do agape. Pedagogia miłości w starotestamentalnej Pieśni nad pieśniami w świetle badań interdyscyplinarnych*, „Społeczeństwo i Rodzina. Stalowowolskie Studia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II”, nr 43 (2/2015), kwiecień – maj – czerwiec 2015 r., s. 7-26.

Sieroń R.B., *Pedagogia cierpienia Księgi Hioba w świetle badań interdyscyplinarnych*, „Społeczeństwo i Rodzina” nr 56 (3/2018), lipiec - wrzesień 2018, s. 30-53.

Starowieyski M., *Tradycje biblijne*, Petrus, Kraków 2015.

Świderkówna A., *Biblia a człowiek współczesny*, Kraków 2005.

Świderkówna A., *Prawie wszystko o Biblii*, Stentor, Warszawa 2015.

Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych, tom 6, Mądrość starotestamentowego Izraela, opracowali S. Potocki i in., ATK, Warszawa 1999.

УДК:811.124'37- 026.612

Синиця В. Г.¹, Беляева О.М.²

¹Буковинський державний медичний університет,
Чернівці, Україна

²Полтавський державний медичний університет,
Полтава, Україна

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛОРОНІМІВ У КЛІНІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У статті подано результати власних досліджень щодо функціонування основних колоронімів «білий», «жовтий», «блакитний», «червоний», «чорний» як компонентів багатослівних латинських клінічних термінів і діагнозів. Простежується етимологічний аспект, семантичні особливості термінологічних одиниць з компонентом-колоронімом, їхня морфолого-синтаксична структура.

Ключові слова: латинська клінічна термінологія, колороніми «білий, жовтий, блакитний, червоний, чорний», етимологія, структурно-морфологічний аспект, синтаксична конструкція.

The article describes the results of our own research on the functioning of basic coloronyms «white», «yellow», «blue, red», «black» as components of wordy Latin clinical terms and diagnoses, the etymological aspect, semantic features of terminological units with a coloronym component, their morphological and syntactic structure are traced.

Keywords: Latin clinical terminology, coloronyms «white», «yellow», «blue», «red», «black», etymology, structural and morphological aspect, syntactic construction.

Колоративна лексика як об'єкт лінгвістичних досліджень упродовж останніх десятиліть залишається актуальним напрямом наукових розвідок. Увага дослідників спрямована на семантичні та семіотичні аспекти колороназв в сучасній лінгвістиці [Сапіга Е. В., 2016], фразеологічні одиниці з колоронімами [Мухамадьярова А. Ф., 2017, 2019; Лягіна І. А., 2010], колороніми у фаховій мові рослинництва (Шишліна О. П., 2012), публіцистиці (Ніколаєва Н. М., 2018), рекламних текстах (Воронова М. В., Ершова Н. И., 2015; Сун Чунчунь, Чарыкова О. Н., 2016; Баташєва Л. А., Аглеєва З. Р., 2017) тощо. Уваги заслуговують також публікації, присвячені полісемії окремих колоронімів, виконані в порівняльному аспекті (Гончарова К. Д., 2017; Кулькова М. А., 2017; Абжапарова М. Д., 2018; 2020).

Феномену кольору в медичній термінології на матеріалі російської та англійської мов присвячені кілька публікацій С. І. Маджаєвої і Е. М. Байдашевой [2019, 2020]; семантичне поле кольоропозначення «білий» на матеріалі російської, англійської та латинської мови в медичному дискурсі детально вивчала Байдашова Е. М. (2020). Цій же авторці належить цікава публікація, в якій досліджено питання